

WYROK Z DNIA 5 PAŹDZIERNIKA 2005 R.
SNO 49/05

Przewodniczący: sędzia SN Jan Bogdan Rychlicki (sprawozdawca).
Sędziowie SN: Marek Pietruszyński, Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny na rozprawie z udziałem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego sędziego Sądu Okręgowego oraz protokolanta po rozpoznaniu w dniu 5 października 2005 r. sprawy sędziego Sądu Rejonowego w związku z odwołaniem obwinionego i Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego na niekorzyść od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 20 maja 2005 r., sygn. akt (...)

u t r z y m a ł w m o c y z a s k a r ż o n y w y r o k , z a ś k o s z t a m i s ą d o w y m i p o s t ę p o w a n i a o d w o ł a w c z e g o o b c i ą ż y ł S k a r b P a ń s t w a .

U z a s a d n i e n i e

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego zarzucił sędziemu Sądu Rejonowego, że:

1. w dniu 30 października w A. jako przewodniczący składu orzekającego dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa, polegającej na tym, że w postanowieniu Sądu Rejonowego wydanym w sprawie sygn. akt I Ns 368/00 w trybie art. 350 k.p.c., a więc w trybie przewidzianym dla sprostowania oczywistych omyłek pisarskich, dokonał zmiany kręgu spadkobierców ustanowionych postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 12 czerwca 2002 r.,
2. w okresie od dnia 24 stycznia 2001 r. do dnia 28 stycznia 2002 r. w A. jako przewodniczący składu orzekającego dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisu prawa art. 326 § 1 k.p.c., polegającej na tym, że podczas prowadzenia rozprawy w Sądzie Rejonowym sygn. akt I C 247/00 w dniu 24 stycznia 2001 r. oświadczył obecnym stronom, że wyrok zostanie ogłoszony w dniu 25 stycznia 2001 r. o godzinie 14⁰⁰, podczas gdy ogłoszenie wyroku w tym dniu nie nastąpiło, jak i nie nastąpiło w terminie wskazanym w art. 326 § 1 k.p.c., tj. dwóch tygodni od zamknięcia rozprawy, a nastąpiło bez podania przyczyny dopiero podczas kolejnego terminu rozprawy w dniu 28 stycznia 2002 r.,
3. w okresie od 21 kwietnia 2000 r. do dnia 22 maja 2003 r. w A. jako przewodniczący składu orzekającego dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa podczas prowadzenia sprawy o sygn. akt I C 75/00:

- art. 16 ust. 1 ustawy „o kosztach sądowych w sprawach cywilnych” w zw. z art. 124 k.p.c., albowiem Sąd podjął czynności w sprawie mimo, że nie został uiszczony wpis od pozwu, nie rozpoznając wcześniej wniosków Marii N., Heleny K., Mariana S., Krystyny K. o zwolnienie ich od kosztów sądowych oraz art. 108 § 1 k.p.c. przez nie rozliczenie tych kosztów w postanowieniu o umorzeniu postępowania,
 - art. 355 § 1 k.p.c. przez bezpodstawne umorzenie postępowania co do Krystyny K. (w dniu 1 października 2002 r.),
 - art. 327 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez niepouczenie stron o możliwości zaskarżenia postanowienia o umorzeniu postępowania (w dniu 1 października 2002 r.),
 - art. 316 § 1 k.p.c. poprzez zasądzenie w wyroku na rzecz Krystyny K. 2.000 zł mimo, że w chwili wyrokowania postępowanie co do tej powódki było już umorzone (w dniu 1 października 2002 r.),
 - art. 124 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie wniosku pozwanej o ustanowienie adwokata (radcy prawnego) z urzędu (z dnia 2 grudnia 2002 r.),
4. w okresie od dnia 15 kwietnia 1998 r. do dnia 20 marca 2002 r. w A. jako Przewodniczący Wydziału i referent sprawy dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa: art. 6 k.p.c. oraz § 63 ust. 1 pkt. 8 i 15, § 63 ust. 2 i § 68 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 1987 r. Nr 38, poz. 218 z późn. zm.) poprzez zaniechanie czynności procesowych zmierzających do zwrotu akt sprawy (obecna sygn. akt I C 133/03) przez Sąd Okręgowy do Sądu Rejonowego, a także nie nadał sprawie biegu w postępowaniu międzyinstancyjnym od dnia 10 października 2002 r. do dnia 4 lutego 2003 r.,
5. w okresie od kwietnia 2002 r. do maja 2003 r. w A. jako sędzia referent dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy prawa: art. 6 k.p.c. oraz § 68 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 1987 r. Nr 38, poz. 218 z późn. zm.) dopuszczając do przewlekłości postępowania z przyczyn leżących po stronie Sądu w sprawach o sygn. akt: Ns 576/99, Ns 133/97, Ns 558/98, I C 17/02, I C 96/01, Ns 496/00, Ns 171/01, Ns 646/00, I C 390/99, Ns 56/01, Ns 410/01, I C 121/00, Ns 877/00, Ns 799/00, Ns 446/01, Ns 10/00, Ns 907/00, I Ns 581/99, I Ns 514/00, I Ns 582/00, I Ns 326/01, I C 20/00, I Ns 183/01, I Ns 481/01,
- tj. o czyny z art. 107 § 1 u.s.p.
- Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 20 maja 2005 r. sygn. akt (...) uznał:
- I. sędziego Sądu Rejonowego za winnego popełnienia przewinień dyscyplinarnych zarzucanych mu w punktach 1 i 3 oraz w pkt 4 w zakresie czynu polegającego na nie nadaniu sprawie I C 133/03 Sądu

Rejonowego biegu w postępowaniu międzyinstancyjnym od dnia 10 października 2002 r. do dnia 4 lutego 2003 r. i w punkcie 5 z tym ustaleniem, że z opisu czynu wyeliminował zarzut dopuszczenia się przewlekłości postępowania w sprawach: Ns 133/97, Ns 446/01 i Ns 183/01, tj. przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona art. 107 § 1 u.s.p. i za to na podstawie art. 109 § 1 pkt 2 u.s.p. wymierzył mu karę dyscyplinarną nagany;

- II. orzekł, że obwiniony popełnił przewinienia dyscyplinarne z art. 107 § 1 u.s.p. zarzucane w punkcie 2 w całości oraz w punkcie 4 wniosku polegające na tym, że w okresie od dnia 15 kwietnia 1998 r. do dnia 20 marca 2002 r. w A. jako Przewodniczący Wydziału i referent sprawy dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisu prawa: art. 6 k.p.c. oraz § 63 ust. 1 pkt. 8 i 15, § 63 ust. 2 i § 68 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 1987 r. Nr 38, poz. 218 z późn. zm.) poprzez zaniechanie czynności procesowych zmierzających do zwrotu akt sprawy (obecna sygn. akt I C 133/03) przez Sąd Okręgowy do Sądu Rejonowego i na podstawie art. 108 § 2 u.s.p. umorzył postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej za te czyny.

Odwołanie od tego orzeczenia, na niekorzyść obwinionego, w części co do kary wniósł Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego. Na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej kary i wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez orzeczenie na podstawie art. 109 § 1 pkt 4 u.s.p. kary – przeniesienia na inne miejsce służbowe. Według oceny skarżącego – sąd pierwszej instancji „w sposób niedostateczny” uwzględnił okoliczności obciążające, jakkolwiek sąd pierwszej instancji przewinienie służbowe opisane w pkt 1 ocenił jako „ciężkie przewinienia” (s. 5 uzasadnienia).

Odwołanie wniósł też obwiniony zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na treść rozstrzygnięcia polegający na:
 - „- przyjęciu, że postanowienie z dnia 30 października 2003 r. istnieje w sensie prawnym mimo braku podpisu przewodniczącego pod sentencją tegoż orzeczenia;
 - przyjęciu, że obwiniony w okresie od kwietnia 2002 r. do maja 2003 r. jako referent spraw dopuścił do przewlekłości postępowania z przyczyn leżących po stronie Sądu wobec faktu, że w kwietniu 2002 r. obwiniony korzystał ze zwolnienia chorobowego, a nadto akta tych spraw były przesłane do Sądu Okręgowego w związku z lustracją i zwracano je partiami, pierwsze w maju 2002 r. a ostatnie w końcu czerwca 2002 r., a nadto wobec wskazania w protokole polustracyjnym, że do czynności w sprawie I Ns 576/99 nie ma zastrzeżeń oraz ustaleniu, że wyłączenie obwinionego od rozpoznania sprawy I Ns 799/00 nastąpiło dopiero w

dniu 22 maja 2003 r. wobec faktu, że wniosek o jego wyłączenie został złożony znacznie wcześniej”,

2. rażąco niewspółmierność orzeczonej w pkt 1 wyroku kary dyscyplinarnej nagany.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku przez wymierzenie łagodniejszej kary dyscyplinarnej.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny, po wysłuchaniu Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, który popierając odwołanie wniósł o nieuwzględnienie odwołania obwinionego, **rozważył co następuje**: wniesione odwołania są niezasadne.

I. Co do odwołania obwinionego.

Postawione w nim zarzuty są chybione. Na wstępie stwierdzić należało, iż brak jest jakichkolwiek podstaw natury faktyczno-prawnej do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Zgromadzony materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia opisany w pkt 1 odwołania nie jest zasadny. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny procedował na rozprawach w dniu 28 kwietnia 2005 r. (k. 293 – 296), w dniu 20 maja 2005 r. (k. 306 – 309). Postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w sposób prawidłowy. Przeprowadzona w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia ocena dowodów nie jest oceną dowolną i jako taka pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. W szczególności całkowicie niesłuszne są stwierdzenia obwinionego zawarte w uzasadnieniu odwołania, iż sąd pierwszej instancji w żaden sposób nie odniósł się do okoliczności, iż sentencja postanowienia w sprawie I Ns 368/00 „nie została podpisana przez przewodniczącego”, wobec tego orzeczenie to jest nieważne, a zatem są wątpliwości co do popełnienia przewinienia służbowego.

Otóż poza sporem jest, iż w tej sprawie, sędzia wizytator ds. cywilnych stwierdził m.in. rażące naruszenie przepisów k.p.c. (k. 55 A/K 1173/3/03), a Sąd Okręgowy Wydział IV Cywilny Odwoławczy postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2004 r., sygn. akt: IV Ca 175/04, IV Cz 205/04, na podstawie art. 50 § 1 u.s.p. wytknął Sądowi Rejonowemu uchybienie w sprawie I Ns 368/00 polegające na oczywistej obrazie określonych przepisów k.p.c. (k. 115 tamże). Ta okoliczność, podobnie jak kwestionowanie przez obwinionego udziału w rozpoznaniu sprawy Ns 799/00, została prawidłowo ustalona przez sąd pierwszej instancji, a następnie oceniona przez pryzmat art. 107 § 1 u.s.p. (s. 4 – 5 uzasadnienia). Tak więc zarzut ten należało uznać za bezzasadny. Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w całości podziela ocenę trafnie ustalonych okoliczności obciążających jak i łagodzących (s. 5 – 6 uzasadnienia), a następnie wymierzenie obwinionemu kary dyscyplinarnej nagany. W sytuacji,

gdy niektóre z przewinień służbowych zostały określone przez ten sąd jako ciężkie” (pkt 1), orzeczona kara nagany nie razi swą surowością i jest karą odpowiednią, co do ustalonego stopnia przewinienia służbowego obwinionego.

Co do odwołania Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego.

W uzasadnieniu odwołania trafnie przytoczono przyczyny jak i skutki, popełnionych przez obwinionego, określonych przewinień służbowych. Niemniej jednak proponowana kara nie tylko razi swą surowością, ale jest też niecelowa z punktu widzenia dobra wymiaru sprawiedliwości. Jak wiadomo, m.in. oznacza ona czasową rozłąkę obwinionego z rodziną, dojazdy, itp. Z dotychczasowej praktyki dyscyplinarnej Sądu Najwyższego wynika, że tego typu kara jest orzekana w sytuacjach, kiedy pozostanie obwinionego na określonym stanowisku w danym sądzie rażąco uchylbia dobru wymiaru sprawiedliwości. W niniejszej sprawie taki przypadek nie zachodzi. Orzeczona kara nagany z całą pewnością pozytywnie wpłynie na postawę obwinionego w wypełnianiu swoich obowiązków służbowych, natomiast rzeczą wątpliwą byłoby twierdzenie, czy taki wpływ miałaby orzeczona kara przeniesienia obwinionego na inne miejsce służbowe.

Z powyższych względów orzeczono jak na wstępie.